

"ενημέρωση"
www.apo.gr

ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΥΠΟΥ * ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΒΑΚΧΟΥ 30 Τ.Κ 54629 ΤΗΛ: 2310 539371,538633 e-mail: info@apo.gr

Στην κόλαση της επιδασύρου

ΔΕΝ ΗΤΑΝ Η ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ «ΓΙΟΥΧΑ» ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΛΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ. ΗΤΑΝ, ΟΜΩΣ, Η ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΤΟΣΑ ΠΟΛΛΑ, ΜΕ ΤΕΤΟΙΑ ΕΝΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΠΟΥ ΕΦΕΡΑΝ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΑΥΡΟ ΣΤΟ... ΚΟΛΟΣΣΑΙΟ. ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ, ΛΟΙΠΟΝ, ΜΕ ΤΟ ΚΛΑΣΙΚΟ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟ; ΠΟΙΑ ΠΑΛΙΚΑΡΙΑ ΣΦΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΔΙΑ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ; ΤΙ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΛΑΣΙΚΙΣΤΕΣ; ΜΙΑ ΨΥΧΡΑΙΜΗ ΚΑΙ ΑΚΡΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ «ΚΑΥΤΟ» ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΕΡΑΣΕ.

ΚΕΙΜΕΝΟ | ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
(adiam@otenet.gr)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΗ | ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΣΤΑΦΥΛΙΔΟΥ

Κλασικιστές
και νεωτεριστές
στην αρένα
του αρχαίου θεάτρου

Το πρώτο έργο της αισχύλειας τριλογίας «Ορέστεια», σε σκηνοθεσία της «αιρετικής» Αντζέλας Μπρούσκου και με πρωταγωνιστές τους Αμαλία Μουτούση, Μινό Χατζησάββα, Παρθενόπη Μπουζούρη, Μόξιμο Μουμούρη, Κωνσταντίνο Αβαρικιώτη, δίκασε (το λιγότερο) το κοινό του αργολικού θεάτρου. Το «ου» και οι ειρωνείες της γαλαρίας αναμείχθηκαν με τα «σαστ» και το «μπρόβο» των υπαλοίπων. Καμβική στιγμή στα κρόξιμο, όταν η Κασσάνδρα ανάβει τσιγάρο...

Αγαμέμνων

"ενημέρωση"
www.apo.gr

ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΥΠΟΥ * ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΒΑΚΧΟΥ 30 Τ.Κ 54629 ΤΗΛ: 2310 539371,538633 e-mail: info@apo.gr

Η Ρούλα Πατεράκη έκανε το ντεμπούτο της στην Επίδαυρο σκηναθετώντας και τους δύο Οιδίπους του Σοφοκλή σε μία παράσταση, με την υπογραφή του Εθνικού. Ο Μισαήλ Μαρμαρινός (αριστερά) στον πρωταγωνιστικό ρόλο και μαζί του οι Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, Μάνια Παπαδημητρίου (πάνω), Δημήτρης Πιοτάς, Μάνος Βακαύσης, Λουκία Μιχαλοπούλου, Νίκος Χατζόπουλος, Κοσμάς Φοντούκης, Κώστας Σταλακός, Χορής Τσιτσάκης. Εξαντρωτική, αλλά καθόλου πεφραματική παράσταση.

Οιδίπους Τύραννος - επί Κολωνώ

ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΥΠΟΥ * ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ
ΒΑΚΧΟΥ 30 Τ.Κ 54629 ΤΗΛ: 2310 539371,538633 e-mail: info@apo.gr

Γιατί όχι και το Καμπούκι στην Επίδαυρο;» Έτσι αναρωτήθηκε αφελώς σε συνέντευξή του ο διευθυντής του Φεστιβάλ

Αθηνών, Γιώργος Λούκος. Αυτή η απορία του ρέκτη νέου διευθυντή, ο οποίος τοποθετήθηκε στη θέση του πρόπερι, εξηγεί από μόνη της το πολεμικό φετινό κλίμα της Επίδαυρου. Θα μπορούσε να προσθέσει, όμως, κάποιος και άλλες αφελείς απορίες: γιατί το Καμπούκι και όχι το Μουλέν Ρουζ; Θέατρο δεν είναι κι αυτό; Γιατί όχι και μιούζικαλ από το Μπρόντγουεϊ στην Επίδαυρο; Τι πειράζει;

Αυτή η πλήρης απουσία κριτηρίων για τη σχέση χώρου και ρεπερτορίου από τη νέα διεύθυνση του Φεστιβάλ Αθηνών, αλλά και ο γνωστός σκηνοθετικός πειραματισμός του νέου διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου, Γιάννη Χουβορδά, είναι η αρχική μαγιά των επεισοδίων.

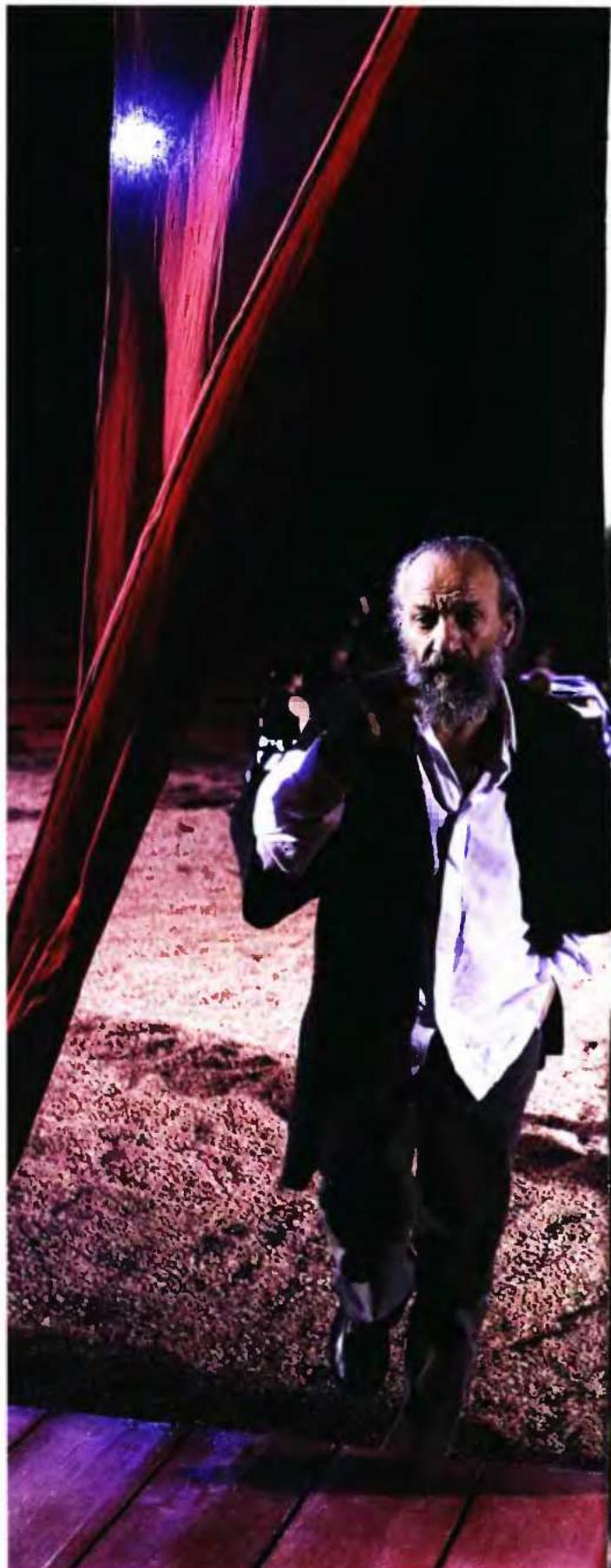
Είχαμε φέτος μία Επίδαυρο τυλιγμένη στις φλόγες – με θεατές να βρίζουν τους ηθοποιούς, άλλους να φεύγουν στο ημίωρο μαζικά, άλλους να χλευάζουν φωναχτά και άλλους να ετοιμάζονται σχεδόν να χειροδικήσουν. Το καλοκαίρι του 2008 θα είναι σίγουρα μια κομβική χρονιά για το ελληνικό θέατρο και, κυρίως, για το Φεστιβάλ Αθηνών.

Πού οφείλονται όλα αυτά; Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Ο πρώτος που γνώρισε τη μαζική αποδοκιμασία ήταν ο σκηνοθέτης Δημήτρης Λιγνάδης, στην παράσταση του οποίου περίπου χίλιοι θεατές αποχώρησαν επιδεικτικά στη μέση του έργου. Το έργο ήταν οι «Βάτραχοι» του Αριστοφάνη, έτσι όμως όπως το φαντάστηκε ο σκηνοθέτης του («Βάτρα-Χ»). Κι ο λόγος της μαζικής αποχώρησης είναι η μετατροπή της Επίδαυρου σε γήπεδο ποδοσφαίρου. Ο Δημήτρης Λιγνάδης σκέφτηκε να μετατρέψει το διαγωνισμό μεταξύ των τραγικών ποιητών της κλασικής Αθήνας σε διαγωνισμό σύγχρονου τηλεοπτικού talent show, επενδεδυμένου μάλιστα με το στόρι ενός ποδοσφαιρικού ντέρμπι Ολυμπιακού - Παναθηναϊκού. Για το σκοπό αυτόν, μάλιστα, επιστράτευσε τον Γιώργο Μαρίνο και έστησε στο άψε-οβήσε μια εξαιρετική κωμική παράσταση, αντάξια της ελληνικής επιθεώρησης. Κάτι μεταξύ Χάρρυ Κλυνν και Σεφερλή.

Αυτό ήταν το πρώτο ισχυρό σοκ που δέχτηκε το κοινό της Επίδαυρου. Και εδώ ακριβώς άρχισε η ενεργός αποδοκιμασία.

Πρέπει, πάντως, να πούμε πως το εχθρικό

Η «Μήδεια» του Ευριπίδη, από τον ρώσο Ανατόλι Βασίλιεφ και το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας, με τη Λυδία Κανιόρδου στον αμύνομμο ρόλο, άναψε φωτιές (παραλίγο στην κυριολεξία) στο θέατρο. «Ήταν σαν η Επίδαυρος να απέκτησε εξώστη» γράφτηκε χαρακτηριστικό στην «Ε». Τα κοκτέιλ των ευρημάτων δεν «έδεσε», η τρίγλωσση εκφορά κάποιων αποσπασμάτων εξόργισε, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί χάος στο κοίλον. Μαύτζες, βρικιάς, επιδεικτικές σπαωρήσεις, σπμόσφαιρα κλασικού... γηπέδου.

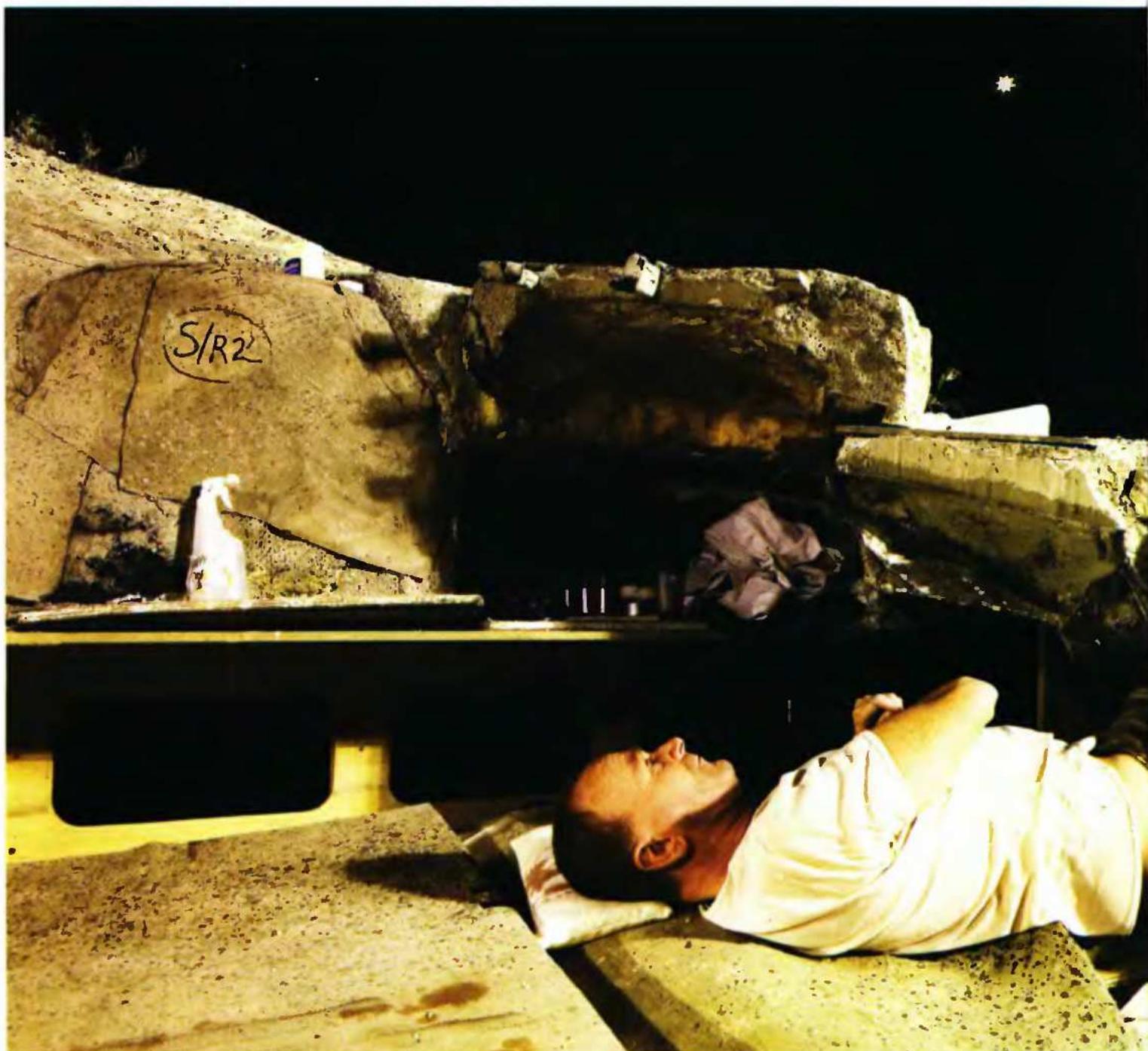

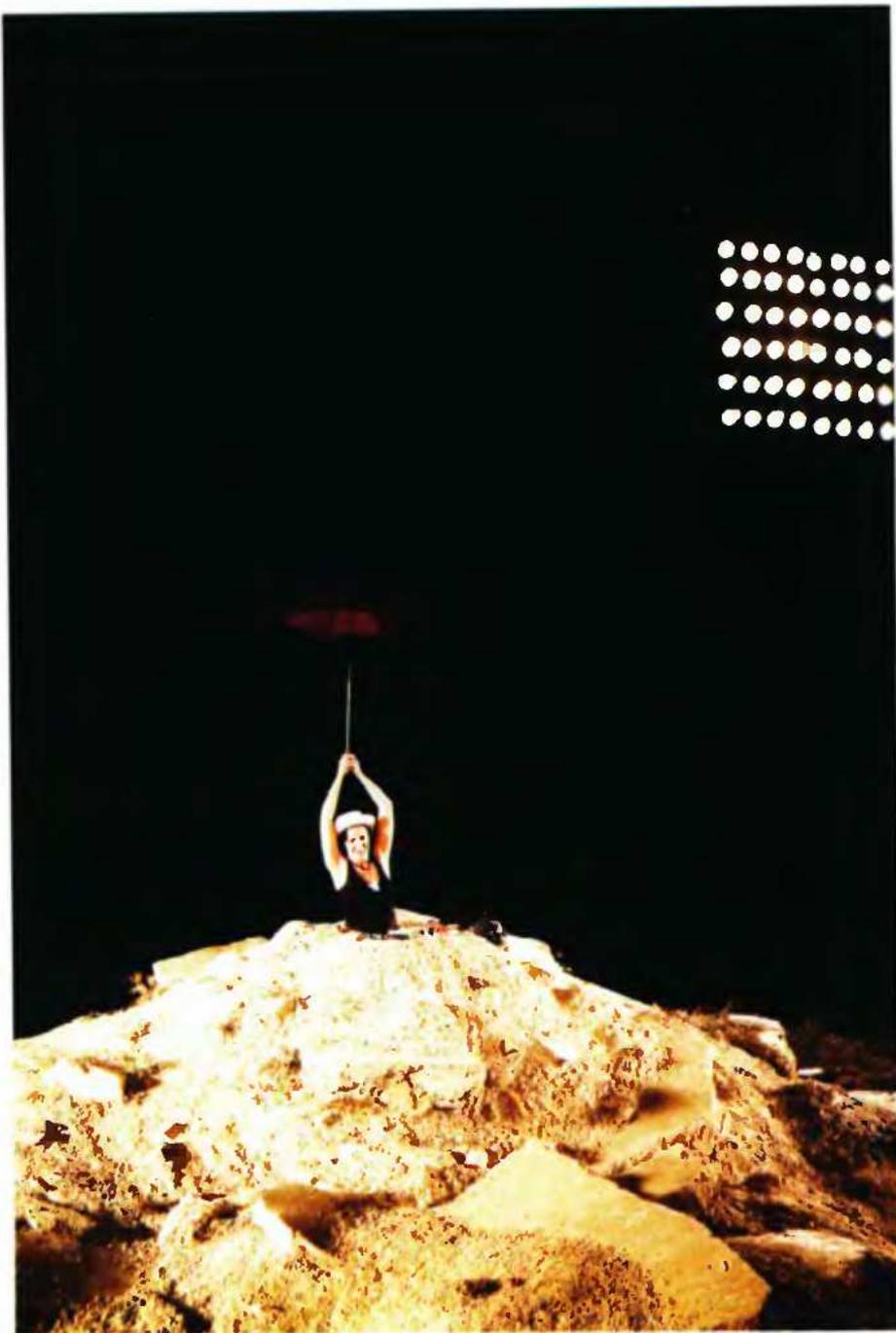
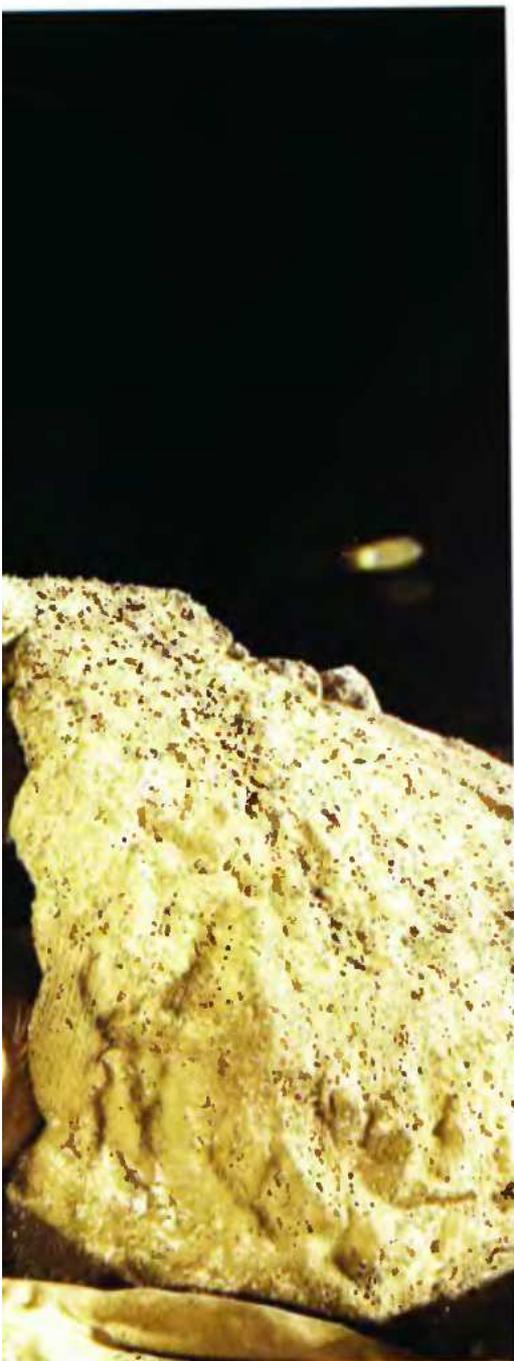
Μήδεια

Κυριολεκτικά ευτύχησαν οι «Ευτυχισμένες μέρες» του Μπέκετ, σε σκηνοθεσία της Ντέμπορα Γουορνερ, με την εξαιρετική Φιόνα Σο θαμμένη σ' έναν λόφο από όμμο, που έδωσε έτσι οικολογικές προεκτάσεις σ' ένα έργο που πραγματεύεται τη μοναξιά, τις κοτοκερματισμένες σχέσεις, το ανθρώπινο οδιέξοδο. Συμπρωταγωνιστής της Φιόνα, ο Τιμ Πότερ. Οι δυο ερμηνείες «γέμισαν» το αρχαίο θέατρο και το κοινό του, που περίμενε σπό πέρυσι την εξ ονοβολής παράσταση.

Ευτυχισμένες μέρες

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΗΣ... ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

κλίμα μεταξύ σκηνοθετών και θεατών έχει μια μικρή προιστορία και κρατάει κάποια χρόνια, κυρίως από τα μέσα της δεκαετίας του '80, όταν οι πρώτοι αποδομιστές σκηνοθέτες άρχισαν σταδιακά να πειραματίζονται πάνω στις φόρμες του κλασικού θεάτρου. Μάλιστα, ένας από τους πρώτους που προκάλεσαν μαζικό γιουχάισμα ήταν ο σημερινός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου, ο Γιάννης Χουβαρδάς, ο οποίος σε μια δική του παράσταση στην Επίδαυρο, όπου οι ηθοποιοί του κάπνιζαν, εξόργισε τόσο πολύ την Άννα Συνοδινού, που την ώθησε σε επιδεικτική αποχώρηση!

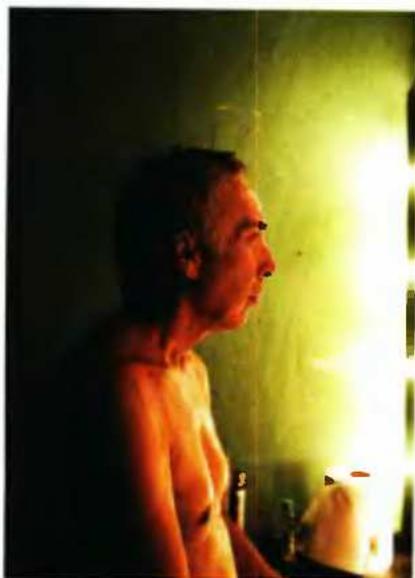
Επειτα από περίπου 20 χρόνια πειραματισμών, σήμερα όλος ο χώρος του αρχαίου δράματος είναι στα χέρια της νέας μόδας. Δεν υπάρχει πλέον απολύτως καμία πιθανότητα να δει κάποιος ένα έργο του Σοφοκλή με τον κλασικό τρόπο. Θεωρείται πολύ μπανάλ.

Ιως, λοιπόν, η παράδοση αυτών των δύο θεατρικών θεσμών (του Εθνικού Θεάτρου, δηλαδή, και του Φεστιβάλ Αθηνών) σε ανθρώπους που αξιολογούν ως πρώτη ανάγκη τη σκηνοθετική πρόκληση να είναι μια συνειδητή προσπάθεια του υπουργείου Πολιτισμού να κάνει ντόρο, με σκοπό την αύξηση των εισητηρίων. Ο σκοπός, πράγματι, επιτεύχθηκε. Είχαμε σε όλα σχεδόν sold out.

Μετά τον Δημήτρη Λιγνάδη (ο οποίος είχε προσφάτως εξοργίσει και την ελληνική Καθολική Εκκλησία, καθώς σε μια άλλη του παράσταση στο Εθνικό είχε παρουσιάσει τον Πάπα της Ρώμης σε μάλλον άσεμνη στάση), σειρά είχε ο σκηνοθέτης Σλόμπονταν Ουνκόφοκι

Η τραγωδία του Σοφοκλή, στη Μικρή Επίδαυρο, από τον Θόδωρο Τερζόπουλο, οπείσασε εγκωμιαστικό σκόλια. Η Σοφία Χιλλ, ο Αντώνης Μυριαγκός, ο Τάσος Δημάς, ο Σάββας Στρούμπος, ο Θανάσης Αλευράς, ο Μιλτιάδης Φιορέντζης, ο Νίκος Παπαϊωάννου και ο Γιώργος Τζώρτζης, ξεπερνώντας τις οδυνομίες του ανοιχτού χώρου, αποδόμησαν τον ανδρικό παραλογισμό, φέρνοντας συνειρμούς μηρεχτικού θεάτρου.

Αίας

από την ΠΓΔΜ. Αυτός σκηνοθέτησε τον «Ορέστη» του Ευριπίδη με το ΚΘΒΕ και η παρουσία του, εν τω μέσω της κρίσης με τους γείτονες, άνοιξε νέο κύκλο αντιρρήσεων: είναι δυνατόν να φωνάζουμε Σκοπιανούς να σκηνοθετούν; Χάθηκαν οι δικαί μας;

Η παράσταση του Ουνκόφοκι, όμως, δόθηκε χωρίς σοβαρές αντιδράσεις από το κοινό και σε πολλούς άρεσε κιόλας, αν και η κριτική την υποδέχθηκε μάλλον ψυχρά, αποδίδοντας στο σκηνοθέτη τάσεις υπερβολής και ελλιπή γνώση του κλασικού θεάτρου. Ωστόσο, το κλίμα είχε αρχίσει να φορτίζεται επικίνδυνα, διότι είχαν από πέρυσι ήδη ξεκινήσει οι διαμαρτυρίες για τις επιλογές του Λούκου να καλεί άπιθνα σχήματα από τα πέρατα της οικουμένης και να αγνοεί το Θέατρο Τέχνης, το Αμφίθεατρο και άλλους γνωστούς Έλληνες σκηνοθέτες, ενώ και η ανάληψη του Εθνικού από

τον Γιάννη Χουβαρδά έγινε δεκτή με πολλές αποδοκμασίες. Έτσι, όταν φέτος άρχισαν οι πρώτες κραυγαλέες παραστάσεις, το πολεμικό κλίμα των περασμένων ετών οδήγησε στην απευθείας σύγκρουση.

Το μεγάλο μπαμ έγινε με τον ρώσο σκηνοθέτη Βασίλιεφ, ο οποίος ανέλαβε μαζί με το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας να σκηνοθετήσει τη «Μήδεια» του Ευριπίδη. Γνωστός σκηνοθέτης στο εξωτερικό, αλλά παντελώς άσχετος με το αρχαίο δράμα, εμφάνισε μια παράσταση ασυνάρτητη, την οποία στηρίζε ένας επιδεικτικός ρώσικος μυστικισμός, συνδυασμένος με απλοϊκές ψυχαναλυτικές αναφορές, δήθεν κινηματογραφικές τεχνικές και κάθε είδους απιθανότητες, από Σπάντερμαν μέχρι τσολιάδες που χόρευαν και άλλους που έλεγαν αμανέδες, από τρικούκλα μέχρι ουρλιαχτά, στα οποία πρωταγωνιστικό ρόλο είχε η Λυδία Κονιόρδου!

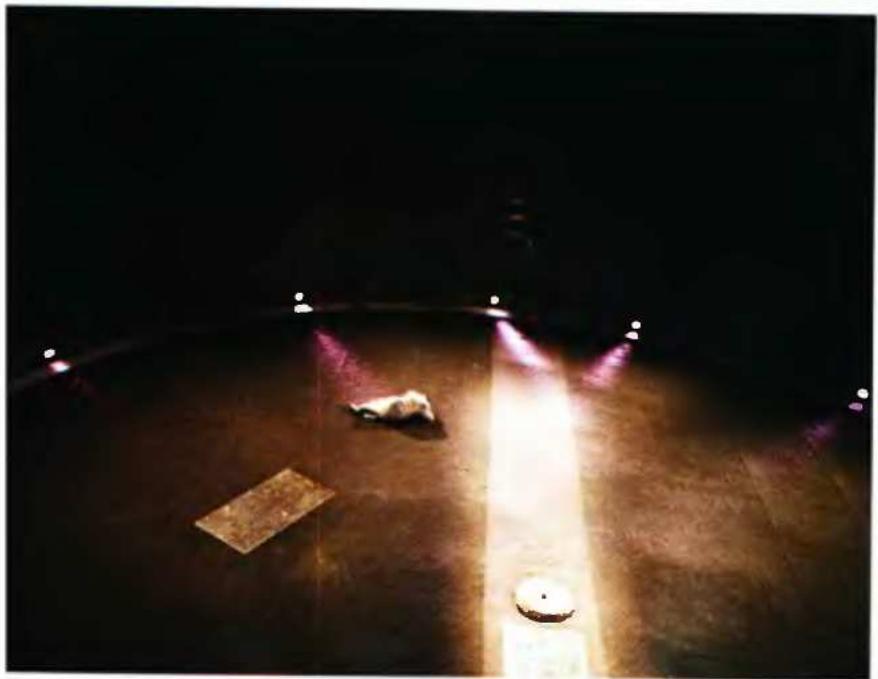
Η παράσταση αυτή ήταν φυσικό να οδηγήσει στο χάος. Άλλοι μούτζωναν, άλλοι έβριζαν, άλλοι έφευγαν έξαλλοι, όπως ο Αλέξανδρος Λυκουρέζος –η αντίδραση του οποίου προκάλεσε ακόμα μεγαλύτερο σάλο– και άλλοι ήταν έτοιμοι να ορμήσουν πάνω στη σκηνή. Οι ηθοποιοί άρχισαν να παρακαλάνε για έλεος, ενώ σε κάθε τους φράση άκουγαν τα εξ αμάξης, ειδικώς όταν άρχισε ο χορός να τα λέει στα αγγλικά, τα γολλικά και τα σλάβικα. Ήταν μια ατμόσφαιρα γηπέδου.

Αυτό ήταν το κομβικό σημείο της έκρηξης. Από εκεί και πέρα, όποιος πήγαινε Επίδαυρο ήταν έτοιμος για τα χειρότερα. Διότι το κοινό είχε καταλάβει: πλέον πως στο παιχνίδι αυτό της πρόκλησης είχε μεγάλο ρόλο να παίξει. Ακολούθησε άλλος ένας πειραματισμός, από το Εθνικό φυσικά και τη Ρούλα Πατεράκη, η οποία ανέβασε δύο Οιδίποδες μαζί, σε

μία παράσταση αρκετών ωρών που εξουθένωσαν το κοινό.

Και έκλεισε με τον «Αγαμέμνονα» του Αισχύλου, ο οποίος σκηνοθετήθηκε από τη φαντασία της Αντζελας Μπρούσκου. Εδώ είχαμε άλλες νοστιμιές. Η παράσταση δεν είχε καμία σχέση με τραγωδία. Ήταν μια καλή κωμωδία, διανοημένη μάλιστα με φράσεις του δικτάτορα Γιώργου Παπαδόπουλου! Οι θεατές άρχισαν άλλοι να χασκογελάνε και άλλοι να διαμαρτύρονται, καθώς αντιμετώπισαν το έργο ως σότιρα και την Επίδαυρο ως Δελφινόβριο. Ήταν κάτι το αναμενόμενο. Πλην όμως, κανένας σκηνοθέτης δεν έκανε τον κόπο να πει στο κοινό ότι πρόκειται να παρακολουθήσει μια παρωδία των έργων του Αισχύλου ή του Ευριπίδη.

Μοναδική εξαίρεση σε όλην αυτή την πα-

λαβωμάρα της Επιδαύρου ήταν η παράσταση του Σπύρου Ευαγγελάτου «Φοίνισσες», με την Αντιγόνη Βαλάκου, και του Θόδωρου Τερζόπουλου στη Μικρή Επίδαυρο με τον «Αίαντα». Και, κυρίως, η εξαιρετική ερμηνεία της Φιόνα Σο στις «Ευτυχισμένες μέρες» του Μπέκετ, σε σκηνοθεσία Ντέμπορα Γουόρνερ. Καθένας άγγλος σκηνοθέτης, φυσικά, δεν θα διανοηθεί ποτέ να κάνει τον Μπέκετ μιούζικαλ. Τον Μπέκετ, που λέει στις «Ευτυχισμένες μέρες» του, λίγο ειρωνικά και λίγο θλιμμένα: «Αχ, ο καλός, ο παλιός ο τρόπος!»

Τι ουμβαίνει, λοιπόν, Γιατί αυτή η γενικευ-

μένη μαγία εναντίον των κλασικών έργων της ελληνικής αρχαιότητας. Είναι ένα ελληνικό φαινόμενο μόνον. Κατ' αρχάς, η λογική των νέων αυτών σκηνοθετών βρίσκεται στην επιθυμία της πλήρους απομάκρυνσής τους από τη ρομαντική ευρωπαϊκή παράδοση του 19ου αιώνα. Την παράδοση, δηλαδή, που μας έχει παραδώσει το κλασικό ελληνικό έργο στη μορφή που το ξέρουμε μέχρι σήμερα. Αυτός ο ευρωπαϊκός κλασικισμός, που έρχεται από πολύ πιο παλιά, από τον αυταρισμό και τη συγκρότηση της φιλολογικής επιστήμης πάνω στην ερμηνεία της αρχαίας ελληνικής γραμματείας

Το έργο του Ευριπίδη, δοσμένο από τον σκοπιανό σκηνοθέτη Σλάβιμπονταν Ουνκόφορι και το ΚΘΒΕ, προκάλεσε μια σχετική γκρίνια, που εκκινεί από τις προβληματικές διμερείς σχέσεις Ελλάδας - FYROM, αλλά δεν σήκωσε θύελλο αντιδράσεων. Λόζαρος Γεωργακόπουλος, Λυδία Φωτοπούλου, Κίμων Ρηγόπουλος, Γιάννης Κρανός, Ναταλία Δρογούμη, Εύη Σαρρή, Αγγελική Ποποθεμελή, Φαίδων Καστρός, Αλέκος Συσσοβίτης, Βοσσίλης Μπιμπιμπίκης ήταν οι βασικοί σεντελεστές.

Ορέστης

ας στην εποχή της Αναγέννησης, έχει δημιουργήσει εδώ και αιώνες τη θεατρική ύλη πάνω στην οποία έχει στηθεί η παράσταση του αρχαίου δράματος.

Σήμερα παρατηρούμε μια παγκόσμια τάση επιστροφής στη μελέτη της ελληνικής κλασικής αρχαιότητας. Η επιστροφή αυτή δημιουργεί μεγάλες συγκρούσεις, καθώς ο δυτικός πολιτισμός διατηρεί για τον εαυτό του το δικαίωμα του αυθεντικού εκφραστή της ελληνικής φιλοσοφίας και τέχνης. Είναι χαρακτηριστικό εδώ το μπάχαλο που έγινε προσφάτως στην Αμερική μεταξύ των αфро-διανοσόμενων που αμφισβητούν την αυθεντικότητα της ελληνικής σκέψης, αποδίδοντάς την στον αφρικανικό πολιτισμό.

Αυτήν την αφελή ανθρωπολογική ιδέα αμφισβήτησε μαχητικά η καθηγήτρια Μαίρη Λέφκοβιτς, με αποτέλεσμα τα αμφιθέατρα πολλών αμερικανικών πανεπιστημίων να γίνουν πραγματικές αρένες. Για τα μάτια των κλασικών Ελλήνων ποιητών και φιλοσόφων. Τα ίδια γίνεται και στην Ευρώπη σήμερα. Γάλλος ιστορικός των ιδεών απέδειξε τη μικρή συμμετοχή των Αράβων στη μετάφραση των έργων του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, γεγονός που θεωρείται κομβικής σημασίας για την ευρωπαϊκή ιστορία, με αποτέλεσμα να του ορμήσαν οι Αραβες και να τον κατηγορήσουν για αντι-ισλαμισμο!

Είναι γεγονός ότι κάθε εποχή αλλάζει ιστορικά, διαβάζοντας με διαφορετικό τρόπο την κλασική Ελλάδα. Σήμερα έχουμε μια νέα τέ-

τοια επιστροφή. Ολοι διεκδικούν με ένταση αυτήν την κληρονομιά και πασχίζουν να τη διαβάσουν με τον δικό τους τρόπο. Ο Βασίλειφ, ως Ρώσος, τη βλέπει με μυστικισμό. Ο Ουνκόφοκι, ως Σλάβος που θέλει έθνος, και ο Λιγνάδης, ως νεορόσος που θέλει να είναι χαριτωμένος. Πλην όμως, κανένας θεατής δεν είναι υποχρεωμένος να δέχεται αδιαμαρτύρητα τους πειρατισμούς αυτούς. Διότι ακόμα η ανάγνωση της αρχαίας Ελλάδας από τον κλασικισμό είναι ισχυρή και έγκυρη. Τουλάχιστον, εγκυρότερη από τον Σπάντερμαν.

Όταν οι σπουδαστές Δημήτρης Ροντήρης και Αλέξης Μινωτής άνοιξαν το 1955 το Φεστιβάλ της Επιδαύρου ως χώρο διδασκαλίας του αρχαίου δράματος, δεν θα φαντάζονταν ποτέ πως ύστερα από μερικές δεκαετίες θα εκτοξευόταν η κατηγορία για «φρονιτροθρεμμένο κοινό»! Με τον όρο αυτό μια μερίδα σκηνοθετών και δημοσιογράφων περιγράφει σήμερα τα κοινά εκείνα που έχει την τάση να βλέπει το αρχαίο δράμα στη γνωστή εκδοχή του: όπως περίπου το έγραψαν οι μεγάλοι τραγωδοί.

Όλο αυτό το οικοδόμημα στηρίχτηκε όλα αυτά τα χρόνια, μέσες-άκρες, στο Εθνικό Θέατρο και στο Φεστιβάλ Αθηνών, τα οποία ως θεσμοί προσπαθούσαν να κρατήσουν το χώρο της Επιδαύρου μακριά από τους θεατρικούς νεωτερισμούς και τις παραστάσεις σε ένα ανε-

κτό κλασικό επίπεδο. Οι διάφοροι θεατρικοί νεωτερισμοί, βεβαίως, δεν έλειψαν, αλλά πάντα υπήρχε η σκέψη να υλοποιούνται σε άλλους χώρους, πιο κατάλληλους γι' αυτήν τη δουλειά. Και πιο κατάλληλους για ένα διαφορετικό κοινό. Κοινό τα οποίο έχει διδαχθεί το θέαμα και όχι το λόγο. Διότι αυτή η δήθεν ανανέωση του αρχαίου δράματος από τους νεωτεριστές σκηνοθέτες είναι στην πραγματικότητα μια εισβολή της κινηματογραφικής και τηλεοπτικής λογικής στο κλασικό θέατρο. Δεν πρόκειται δηλαδή για ανανέωσή του, αλλά για παράδοσή του στη βιομηχανία της εικόνας. Αλλά το κλασικό ελληνικό θέατρο περνάει μέσα από το λόγο, όχι μέσα από την εικόνα.

Τι έχει γίνει, λοιπόν; Για να το καταλάβουμε, ας πάμε στο χώρο της μουσικής. Είναι σαν να πάμε στο Μέγαρο και να βάλουμε τον Νίκο Καρβέλα να παραυσιάσει μια δική του εκδοχή της όπερας του Βάγκνερ «Βαλκυρίες». Προφανώς, θα την κάνει ποπ όπερα, με Άννα Βίσση. Έτσι έγινε και με την Επιδαύρο. Δόθηκε σε σκηνοθέτες που δεν εκφράζονται με το αρχαίο δράμα έτσι όπως το έχει φορμάρει ο ευρωπαϊκός κλασικισμός και θέλουν να εκφραστούν με άλλον τρόπο. Πιο ταιριαστό με τα δικά τους γούστα. Πιο ποπ.

Καθόλου άσχημη ιδέα γενικώς. Αλλά πολύ άσχημη για την Επιδαύρο και το Ηρώδειο. Διό-

Η κωμωδία του Αριστοφάνη με την υπογραφή του Εθνικού και τη σκηνοθετική φροντίδα του Δημήτρη Λιγνάδη ανέτρεψε κάθε γνώριμη μέχρι σήμερα φόρμα. Ο σκηνοθέτης, που διασκεύασε το έργο και πρωταγωνίστησε κιόλας, επεδίωξε να δώσει μια πανηγυριώτικη διάσταση. Το θέατρο μετομόρφησε σε γήπεδο ποδοσφαίρου και ο Λιγνάδης, μαζί με τον Κωνσταντίνο Μορκαυλάκη και τον Γιώργο Μορίνο, έφαγαν... κοκκινη κάρτα από το σοκαρισμένο κοινό.

Βάτρα-Χ

τι, παρά την απουσία κριτηρίων που διακρίνει τους κ. Λούκο και Χουβαρδά, είναι εντελώς ακατανόητο να λες ότι ο χώρος του αρχαίου θεάτρου είναι ολόιδιος με το Αλλάυ Φαν Παρκ. Δεν είναι ίδιος. Γιατί δεν είναι; Εάν οι διευθυντές των θεσμών αυτών δεν γνωρίζουν την απάντηση, τότε είναι πολύ δύσκαλο να αντιληφθεί κανείς τι κάνουν σ' αυτές τις θέσεις. ■